

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

••••••

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Legea bancară și soarta băncilor românești din Ardeal și Banat — Teorie și practică economică. — Turismul economic.

Legea Bancară și soarta băncilor românești din Ardeal și Banat.

De Dr. Ioachim Toleiu, Cluj.

(Urmare).

Este un principiu elementar al științelor economice, că volumul capitalurilor circulante este în directă dependență de volumul afacerilor, iar volumul afacerilor este influențat de ritmul activității economice în producție, schimb și consumație.

Prin urmare este adevărat tocmai contrariul afirmațiunii făcută de legiuitor și anume adevărul este acela că *înmulțirea rapidă a băncilor în epoca postbelică corăspundea unei reale necesități economice.*

Dovada acestei afirmațiuni ni-o oferă chiar statistica expunerii de motive a legii bancare, care ne arată că imediat după declanșarea crizei economice generale, care a antrenat și derufa bancară, într'un interval de abia doi ani, adică dela 1930—1931—1932, numărul băncilor a scăzut brusc dela 1.102 câte erau în 1930, la 951 în 1932, iar capitalul social plus rezervele au scăzut în același

interval dela rotund 17 miliarde, câte erau în 1930, la rotund 15 miliarde în 1932. Și este sigur că acest proces de descreștere a continuat în tot timpul dela 1932 și până azi.

Deci în măsura în care s'a accentuat greutățile de captare și plasare a numărului disponibil, au scăzut și mijloacele proprii ale băncilor, ceea ce dovedește, că *nu inflația bancară a pricinuit abundența capitalurilor și a rezervelor, ci tocmai invers, inflația de numerar a determinat o considerabilă sporire a institutelor de credit;*

b) Un alt argument al promotorilor concentrării bancare a fost în sensul expunerii de motive acela că:

„Majoritatea acestor întreprinderi (băncile mici create după războiu) *dispunând de mijloace proprii extrem de reduse*, erau avizate pentru procurarea fondurilor necesare operațiunilor lor la captarea depunerilor prin toate mijloacele, ceea ce a provocat o *goană după depuneri*”, iar „*concurența aceasta a băncilor mici și fărămîțirea depunerilor a avut în ultimă instanță ca efect urcarea generală a nivelului dobânzilor creditoare*”.

În ce privește în special chestiunea mijloacelor proprii reduse, expunerea de motive accentuează, că:

„Capitalul mediu și rezervele tuturor băncilor din România în 1933 era de 15,4 milioane Lei, față de un capital mediu de 33,5 milioane (1,04 milioane Lei antebelice) înainte de războiu”.

Este adevărat că mijloacele proprii ale băncilor de după războiu erau esen-

fiial reduse în raport cu valoarea aur dinainte de războiu, dar acest fapt nu este nici decum concludent, fiindcă comparația trebuie să se facă între elemente egale, deci totalul mijloacelor proprii de după războiu trebuie raportat la valuta devalorizată din aceeași epocă.

Nu este întemeiată nici afirmațiunea că urcarea dobânzilor ar fi fost urmarea înmulțirii băncilor.

Este doar notoriu că factorii cari au determinat dobânda în epoca de inflație monetară erau cu totul de altă natură, decât numărul mare al băncilor.

Remarcăm între acești factori determinanți pe următorii:

1. *Instabilitatea monetară*, care comportând mari riscuri ale capitalului împrumutat, reclama o despăgubire adecvată în formă de dobândă mai urcată.

2. *Nesiguranța juridică*, adică nesiguranța și instabilitatea normelor de drept civil și de procedură civilă, menite să garanteze o grabnică recuperare a capitalului împrumutat în caz de renitență.

3. *Rentabilitatea banului*, care era în proporție directă cu nivelul dobânzii curente, și adecvată prețurilor agricole de pe atunci, când un vagon de grâu costa 120.000—130.000 Lei.

De altcum este și o dogmă elementară a economiei politice, că chiria banului împrumutat este în funcțiune directă de profitul pe care îl poate realiza în mâna debitorului.¹²⁾

Nu contestăm însă că s'au făcut și număroase speculațiuni și că aceste speculațiuni au avut și ele un oarecare rol în determinarea dobânzii, dar în orice caz în măsură mult mai modestă, decât i se atribuie.

Dina pentru astfel de abuzuri a fost însă indirect a guvernelor noastre, care nu au voit să stăvilească râvna speculativă prin legiuiri și măsuri de guvernământ adecvate situațiilor date, și nici să aplice sancțiuni represive contra conducătorilor abuzivi. Ba dimpotrivă, *chiar băncile cele mai abuzive au fost mai mănos răsplătite și încurajate de stat în sarcina bugetului* (cazul Marmorosch-Blank!).

¹²⁾ Charles Gide: Curs de economie politică, volumul II, pagina 418 (în traducerea dlui G. Alexianu), și Victor Slăvescu: Curs de monetă, credit, schimb, Cap. XXII, Problema dobânzii capitalului, pagina 430—438.

Legea contra cametei a fost și ea legiferată abia în pragul izbucnirii crizei economice și bancare, atunci când nu prea mai era nevoie de ea, căci nu se mai acordau credite, nici cu dobândă mică, nici cu dobândă mare.

Este însă de notat, că *sub raportul dobânzilor percepute de bănci și de particulari înainte de reglementarea lor prin legea de accelerare și prin legea contra cametei, Ardealul a avut o situație mult mai avantajoasă față de restul țării.*

În adevăr, pe când în Vechiul Regat (și în Basarabia!) în lipsa oricărei restricțiuni legale, se puteau stabili prin sentință judecătorească dobânzi de 18% până la 25%, în Ardeal exista o lege despre dobânda maximă, care până la votarea legii de accelerare din 19 Mai 1925 nu admitea judecarea unei dobânzi convenționale mai mare de 8 la sută. Și această lege se și respecta, astfel că în practica judecătorească dela 1919—1925 nu vom găsi dobânzi mai mari de 8 la sută.

Începând cu anul 1925 dobânda maximă era condiționată de etalonul scontului Băncii Naționale, care — precum știm — și ea lucra într'un timp cu dobânzi excesive de 8%—9^{1/2}%.

Este iarăși important a se ști, că în *finiturile de dincoace de munți chiar și dobânda cea mai mare percepută de băncile românești, era mult inferioară uzurei ce se percepea de cămătarii clandestini;*

c) Al treilea argument invocat împotriva băncilor mici — și în special împotriva băncilor mici din Ardeal și Banat, — este acela, că aceste bănci ar fi menite să servească în primul rând *interesele personale ale câtorva grupuri de intelectuali.*

Este — credem noi — deplasat ca promovarea intereselor individuale să fie blamată de regimuri liberaliste întemeiate pe doctrina individualismului, cari constituie coloana vertebrală a întregii legislațiuni burghezo-capitaliste, cum este și legislația noastră.

Ori în sensul acestei doctrine prosperitatea indivizilor însemnează și prosperitatea statului.

(Va urma).

Teorie și practică economică.

Este caracteristic pentru desorientarea economică în care ne găsim, că din zi în zi apar fel de fel de sugestii pentru eșirea din impasul în care suntem încurcați. Nu e mirare, căci probleme greu de rezolvit produc în mod natural divergențe foarte mari în metodele recomandate. Cheta de boltă a crizei fiind echilibrarea justă a producției și consumației, găsim spre pildă într'un articol de fond recent din „Argus“, următoarea sugestie: „Consumatorul trebuie educat științificește pentru a ajunge la satisfacția tuturor nevoilor lui, oricât de mic sau oricât de mare i-ar fi bugetul lui personal“.

Autorul pune chestia aceasta, după cum rezultă din continuarea articolului, ca o antiteză față de educația științifică a producătorului, despre care s'ar fi scris deja destul, și pentru care s'a făcut deja chiar prea mult. Ca fond al tezei pare a pluti înaintea ochilor autorului o economisire rațională pusă în serviciul consumatorului, fie el cu buget mic, ori cu buget mare.

La bugetul mic, natural că se va căuta, ca venitul să se repartizeze în așa fel, ca din el să se acopere, pe cât se poate, cel puțin trebuințele principale ale consumatorului, căci nu credem că printr'un buget cât de mic, să se poată satisface toate trebuințele consumatorului. Credem că și autorul articolului interpretează principiul său numai „cum gravis salis“, căci la buget mic nu putem fi așa de categorici ca la un buget „cât de mare“.

Stabilind lucrul acesta, se pune întrebarea, cum să se facă această „educație“? Cred că nu trebuie subliniat faptul, că masa consumatorilor din țară se compun din cei cu „bugetul cât de mic“ mai cu seamă în mizeria de azi. De când e lumea, săracii au fost mai numeroși decât bogații. Numai lui Lycurg din Sparta, înainte cu 29 veacuri, i-a succedat prin suprimarea banului, să suprimă și divergența așa de neplăcută între bogat și sărac. Da să zică să educăm în mod „științific“ pe cei cu bugetul mic, la economii. Autorul nu precizează cum să se facă educația aceasta. Prin școli spectale, cursuri serale, conferințe și biblioteci populare? De altfel străinătatea are cărți edificatoare care tratează această materie. La noi cele mai răspândite sunt: „Wie werde ich Millionär“ și „Der Weg zum Reichthum“. În cărțile acestea nu se dau idei fulminante de înaltă intuiție financiară sau industrială. În schimb ne învață cum să-ți restrângi trebuințele și să-ți retragi bucata

de la gură pentruca să pui ban pe ban. Când nu este alt remediu, e foarte bun și acesta. Căci la nevoie ce ai să faci? Mai întâi te lipsești de obiectele de lux, ca tutun, bere, vin, apă de coltona, ghete de lac etc. Dar restricțiunea aceasta poate merge câteodată până acolo, că nu mai trăești decât cu cartofi și mămăligă. Dar' trăești și muncești. Însă ce departe suntem atunci de „satisfacerea tuturor trebuințelor“. Ș'apoi se mai poate numi aceasta viață? Merită ca un om civilizată să mai existe pe lângă un astfel de regim? Unde duce o astfel de situație? Luați numai un ziar și citiți rubrica crimelor și a sinuciderilor. În cele mai multe cazuri e mizeria care face din oameni criminali. Și ce folos are statul de astfel de contribuabili cari nu consumă nimic? Existența statului se bazează doar' pe impozite, vămi și monopoluri. Dacă oamenii nu vor mai fuma, nu vor bea, nu vor mai consuma coloniale etc., atunci statul de unde să mai aibă venit? Da, dacă articolele de consum ar fi așa de estive, ca satisfacerea tuturor trebuințelor să se poată înfăptui și cu un buget cât de mic. Statul nostru însă prin diferitele restricțiuni vamale și valutare face tocmai contrarul. De altfel cu bugete de sărăcie nu credem că putem ajuta nici pe particular nici pe stat.

Alternativa a doua, bugetul cât de mare, credem că mai iute va întâlni simpatia tuturor consumatorilor, și poate fi numai spre folosul statului. Însă pentru înfăptuirea bugetului cât de mare, ar trebui să eșim din mentalitatea strâmtă, care a pus stăpânire pe spiritele actualilor conducători ai economiei noastre. Unde s'a mai văzut ca banca statului să pună stăpânire pe întreaga viață economică a unei țări? Unde rămâne inițiativa particulară, acest generator al tuturor activităților? La noi este pusă azi în cătușe prin sistemul de dirijare impus de sus, și de situația aceasta se bucură numai profitorii de pe cărările ilicite. Căci în privința aceasta atât căușile puse individului cât și cele puse colectivității, au aceleași efecte: energiile împiedecate de a se manifesta în jocul liber al forțelor, tind a se manifesta pe căi clandestine sau revoluționare. Înlocuind cum un om înfometat, dacă nu i dai ocazie să-și câștige pe cale cinstită pâinea de toate zilele, se va da la furt, ba chiar și la omor pentru satisfacerea trebuințelor sale pe care nici cu bugetul cât de mic nu le mai poate alina, tot așa forțele colective producătoare, în lipsă de teren liber de activitate, se vor da la sabotaj, greve, conflicte de muncă, și la eludarea diferitelor reglementări de import, export, devize etc., pe căi clandestine de contrabandă, bursă neagră etc., cu un cuvânt prin

toate mijloacele unei debandade morale, dupăcum vedem desfășurându-se zilnic înaintea ochilor noștri. Și pentru ce toată groaza aceasta de desordine și imoralitate? Se zice că pentru susținerea cursului Leului... Credem că plătim prea scump himera aceasta, căci nu vedem nici un rezultat bun. Leul cu toate acestea scade în curs și mijloacele de trai se scumpesc. Stabilitatea monetară se clatină în toate țările. Autarhia se dovedește a fi dezastruoasă. Conferința din Basel a guvernatorilor băncilor de emisie din Europa a constatat lucrul acesta, și propune o colaborare a tuturor țărilor pentru stabilizarea tuturor monedelor pe o bază comună. Dovadă că nici la noi, nici în alte țări nu e stabilitate. Pentru ce deci nu spunem lucrul acesta pe șleau și nu dăm peste gard neadevărurile cu stabilitatea leului?

Pentru ce susținem cu o țărle demnă de un scop mai nobil, un neadevăr ca justificare a unor serii de măsuri dăunătoare economiei noastre naționale? Fîind prin măsurile acestea vamale și valutare circulațiunea bunurilor împiedecată, oamenii nu pot nici produce, nici consuma în așa fel ca să poată satisface trebuințele lor. Nu educația științifică a consumatorului, și a producătorului trebuie făcută, ci educația acelor, cari sunt meniți dela locul pe care îl ocupă, să împace interesele acestor doi factori economici, pentru ca să vadă în sfârșit că pentru salvarea bugetului statului și a particularului, nu e suficient a susține numai interesele marilor capitaliști cari au garantat stabilizarea în anul 1929, ci este necesară și înlesnirea comerțului și a producțiunii, prin ușurarea formalităților de import și export și a circulațiunii devizelor.

Afară de aceasta trebuie revizuită și politica convențiilor vamale cu străinătatea. În relațiunea aceasta trebuie revizuită și atitudinea noastră economică față de țările foste inamice, și în special față de Germania. Țara aceasta are pentru noi, cum am mai relevat în coloanele acestei reviste, o importanță primordială economică. Nu trebuie ca din motive de prietenii politice să ne impunem un regim de sărăcie în relațiunile economice. Politica economică și politica de alianțe de arme, trebuiesc tratate ca entități distincte una de alta. Putem avea alianțe pentru menținerea păcii cu antagoniștii Germaniei; aceasta nu ne poate împiedeca să avem convenții economice cari deopotrivă sunt în favorul nostru și al Germaniei. Suntem de părerea că prietenii bazate pe interese economice, numai favorabile pot să fie păcii. Dacă am putut schimba mentalitatea noastră față de Rusia care și azi unelțește

prin internaționala a III-a în mod neoficial contra tuturor țărilor burgheze, și care în trecut — după cum dovedește istoria — a avut pornirile cele mai dușmănoase față de noi, cu atât mai mult ar trebui să ne schimbăm mentalitatea față de Germania, care a pus stavila cea mai puternică contra comunismului, cu care nici nu avem granițe comune, prin urmare nu ne poate fi nemijlocit primejdioasă, și care prin structura sa economică de stat industrial de mare anvergură, are nevoie imperioasă de cerealele, lemnul și petrolul nostru. Înlesnind circulațiunea bunurilor și a banului, nu ar mai fi nevoie de nici-o educațiune științifică a consumatorului, căci toate problemele sale economice și bugetare s'ar rezolvi dela sine. Avântul economic ar lua pe aripile sale și pe omul cu bugetul cât de mic, iar visteria statului s'ar umplea, chiar și dacă taxele exorbitante de import, export, fiscale etc. ar fi reduse într'o măsură suportabilă; căci înmulțindu-se afacerile de tot soiul, taxele mai mici ar aduce statului un venit mai mare decât azi taxele mari și afacerile nule.

E. VANCU.

Turismul economic.

Consiliul „Înțelegerii balcanice“ în ședințele sale ținute nu de mult la București a luat hotărârea de a intensifica relațiunile între statele cari compun această „Înțelegere“ și în special de a se da o mai mare atențiune turismului, creând formalități reciproce ușoare cari să încurajeze acest sport. Hotărârea nu poate să surprindă pe nimeni, deoarece azi cu toții ne dăm seama, ce trainice legături se crează între popoare, prin aceste vizite reciproce. O țară cunoscută din călătorii exprimă cu totul alte sentimente străinului care o cunoaște numai din descrieri. De obicei cărțile sunt și tendențioase. Rare ori, un călător poate să cuprindă într'o descriere fugară, ade-vărata valoare sufletească a unui popor. Ori acest element, valoarea sufletească, este factorul care are preponderanță în mai toate împrejurările.

Nici civilizația și cu atât mai puțin cultura unui popor, nu sunt elemente cari să se poată ușor remarca. Aceste caracteristici spirituale ale unei nații, au cutele lor adânci și insondabile și sunt supuse unor anumite imponderabile cari fac ca ele să se manifesteze numai în împrejurări potrivite și într'o atmosferă compatibilă cu motivele lor de exteriorizare. De aceea o țară descrisă din fuga trenului sau din viteza maximă a

automobilului, constituie o operă superficială și în cele mai dese cazuri cu interpretări false.

Școala însăși n'a pășit încă în această privință pe calea cea adevărată. Manualele de Geografie sunt influențate de subiectivismul și de resentimentele autorilor. Oricât ar fi ei de independenți în gândire, nu se pot elibera de anumite prejudecăți cari falsifică într-o măsură oarecare, realitatea. De câteori nu se spune despre o țară că e incultă și plină de analfabeți, când în fond, dacă afirmațiunile pot să fie adevărate, sufletul poporului respectiv este plin de înțelepciune și farmec, are o fire deschisă și primitoare, încât și cel mai ursuz om, se simte bine pe meleagurile sale. De aceea nici o hotărâre mai înțeleaptă nu putea lua Consiliul „Înțelegerii balcanice”, decât aceea, ca popoarele respective să tindă să se cunoască reciproc în modul cel mai intim. Din punct de vedere politic, social și uman, pe nici o altă cale nu poate fi pacea mai bine promovată, decât în felul acesta.

Dar turismul interbalcanic și internațional are urmări importante, nu numai din punct de vedere politic. Economicește prin turism, multe țări și-au format surse importante de câștig, am putea zice, că însemnate fracțiuni din venitul lor național sunt alimentate de turism. Așa este Elveția, care cu frumusețile sale naturale, cu poporul său echilibrat materialcește și sufletește, cu ordinea sa exemplară, cu administrația sa cinstită și incoruptibilă, formează admirația tuturor vizitatorilor din Europa. Rar popor în acest continent, în afară de cele nordice care să reprezinte o spiritualitate mai adâncă și o mentalitate mai pătrunsă de disciplina clasică, interioară și exterioară, ca poporul elvețian. De aceea nu este de mirare, că deși e format din grupuri etnice deosebite, nicăieri în lume nu se găsește un solidarism național și social mai mare, ca în această țărișoară muntoasă.

Este deci explicabil că lumea îi vizitează meleagurile. Căci nu trebuie să uităm a adăuga, că dacă Elveția e plină de daruri naturale și spirituale, ea le-a știut și cultiva. În special în ce privește frumusețile sale naturale: văile, râurile, munții, lacurile, apoi drumurile sale pitorești și înălțimile amețitoare, Elveția le-a menajat, protejat și dezvoltat, fără să le barbarizeze aspectul și panorama, prin intervenția omului. Astfel perspectiva și armonia acestora a fost menținută și atracția lor continuă și astăzi să activeze. Când am zis însă că Elveția nu și-a barbarizat frumusețile naturale prin intervenția omului, nu trebuie să înțelegem că ea le-a lăsat la discreția factorilor atmosferei, ci că le-a făcut accesibile și

utile omului în adevăratul înțeles al cuvântului. Astfel a tătat șosele și drumuri spre vârful munților, în măsura în care traseul acestora a fost posibil, a amenajat și construit locașuri de adăpost, a organizat centre de îndrumare și mai presus de toate, a îmblânzit lăcomia de câștig a omului, dând educație cetățeanului, în sensul că străinul vizitator nu e o vacă de muls, ci un element care poate fi exploatat rațional, cu cel mai mare randament. Când zicem exploatat rațional și cu randament, înțelegem o pretenție decentă în prețuri și remunerațiuni, taxe și tarife, astfel încât vizitatorul să fie convins că a fost compensat fizicește și sufletește în proporția banilor dați, fără nici o suspiciune de jăcmăneală.

Aceleași lucruri de menajare și înțelegere a turismului se pot spune despre Țările nordice, ba am putea să începem să enumerăm în această categorie, chiar țările mai noi turistice, ca: Italia, Spania și Jugoslavia. Suedia și Norvegia (Țările nordice) au comercializat am putea spune, particularitățile lor naturale, fiordurile, așezările caracteristice, etc. etc. De aceea străinii se grăbesc să le viziteze. Dar și aici sensul turismului economic este cel sănătos și rațional care nu admite ca străinul prins odată în cursă, să nu se mai reîntoarcă, câte zile va avea. Iar dacă se încasează taxe și contribuțiuni acestea reprezintă amortizarea lentă și beneficiul cinstit al unor investițiuni făcute cu risc și cu eforturi cari se înlănțuiesc din generație în generație, precum din generație în generație, oamenii trăiesc din aceste surse.

Pe calea turismului economic a pornit în ultimul timp, cum am spus mai sus, Italia, care în afară de frumusețile sale naturale, cu peisaje specifice și locuri istorice mult grăitoare pentru progresul civilizației omenești, oferă actualmente străinului o energie omenească mult potențată, într'un timp în care alte națiuni nu numai că n'au început să se consolideze, dar orbesc în desorientări desgustătoare. Numai înfăptuirile fascinate din ultimii cinci ani dacă se văd și străinul pelerin, pleacă surprins de transformarea generală în bine prin care a trecut o națiune care ea putere de credit nu inspira nimic deosebit și rămâne ulmit de ce poate face un popor care știe ce vrea. Ca și popoarele nordice și ca și Elvețienii au adoptat o decență în menajarea străinului astfel ca el să fie atras permanent și din sursa continuă de venituri moderate pe care o oferă autohtonilor, să formeze pentru aceștia un izvor de venituri, sigur și constant. În felul acesta s'a conceput industria turistică — o industrie cu mari foloase — în toate

țările cari își dau seama de interesele lor materiale și financiare.

Aceleiaș situațiuni s'a acomodat apoi Jugoslavia care se integrează continu tot mai temeinic spiritului negustoresc, definit de importanța economică a turismului. Cu aceiaș protocolară politejă, care formează elementul indispensabil de natură abstractă pentru atragerea și dezvoltarea peregrinării recreatoare și instructive, călătorul este însoțit și văzut peste tot, unde este ceva de cercetat. În această privință Jugoslavia nu este deloc săracă, deoarece și-a încorporat coastele Dalmației din cari respiră o civilizație străveche, frumuseți unice și pelsagii încântătoare.

Pentru a ajunge la organizarea unui turism economic, țările de cari ne-am ocupat au făcut eforturi nebănuite cu combinațiuni ingenioase, din cari n'a lipsit nici propaganda, nici mijlocul de locomoțiune de orice fel. O rețea întinsă de birouri de voiaj, așin calea amatorilor, oferindu-le programe de călătorie cu sugestii captivante și în condițiuni agreabile, adăpost confortabil și mai presus de toate, o atmosferă degajată și rute fără dificultăți cari toate compensează oboseala drumurilor cu scurte popasuri.

Țara noastră nu se poate plânge de lipsa atracțiunilor turistice. Am putea spune că puține țări pe lume sunt așa de minunat înzestrate în această privință. Dar ar fi cazul să ne întrebăm ce am făcut noi pentru promovarea turismului economic cu scopul de a da o utilitate materială frumuseților naturale pe cari le avem.

Oficialitatea n'a dat acestei probleme în mod direct, decât foarte puțină importanță. Nici în mod indirect, oficialitatea noastră n'a prea promovat problema de care ne ocupăm. Propaganda turistică cu dublul său folos: politic și economic ocupă locul de frunte la toate expozițiile naționale și internaționale. În Sibiu s'a pus chestiunea cu actualitatea ei, în cadrul pregătirilor pentru organizarea târgului de mostre. Când însă se vorbește de propagandă în sensul de a încuraja turismul cinstit și folositor, trebuie să ne gândim și la cealaltă parte a chestiunii și să ne întrebăm: ce atmosferă civilizatorie inspiră străinilor amenajările noastre turistice? Ce atmosferă? Toată lumea o cunoaște.

Inzestrările noastre turistice n'au fost încă amenajate spre a fi dacă nu comod, cel puțin ușor accesibile. Străinul la noi, numai cu greu poate să simtă măreția naturii, dacă vrea să iasă din șoselele de mare circulație. Iar confortul și menajamentul pe care îl întâmpină, chiar acolo

unde s'a făcut ceva, ar fi mai bine să nu le mai amintim. Orașele și satele din cari pornesc drumurile turiștilor sunt așezări, în cari s'au stabilit cei mai rapaci indivizi. Exploatarea turistică în țara noastră se face după o metodă primitivă și perimată care repugnă din toate punctele de vedere. Hotelierul, negustorul și birtășul s'au întruchipat în indivizi nescrupuloși și hrăpăreți cari vor să se îmbogățiască peste noapte. Iar în schimbul marilor prețuri nici nu dau nimic. Adăposturi murdare, bacșișe grase, tembelism și dispreț, iată ceea ce caracterizează la noi amenajarea turismului, dacă în general se poate vorbi de o amenajare. De aceea nu trebuie să ne mirăm că străinul ne ocolească, deși am avea toate atracțiunile. În zadar le avem însă dacă nu le știm valorifica cum se cuvine. Astfel pierdem pe două căi deosebit de necesare: atât pe cale politică, cât și pe cale economică și financiară. Un aflux mare de turiști nu numai că ar constitui o propagandă națională cu roade bogate, dar ne-ar alimenta cu stocuri de devize forte, tezaurul nostru cel atât de secătuit.

Tot așa de rău stăm cu stațiunile climaterice și balneare. De unde alte țări atrag cu ele — fără să fie egale în valoare terapeutică cu ale noastre — roșuri de străin, noi nu tragem decât ponoase. Atâtea stațiuni curative tânjesc, pentru că sunt caracterizate de gospodărie hrăpăreață care vede în fiecare nou venit, o pasăre de jumult, până la ultima expresie. Astfel ne explicăm de ce renumitele stațiuni balneare din Dobrogea sunt concurate de Darna, oraș care nu e nici pe departe înzestrat ca toată seria de așezări cari caracterizează țărâmul românesc al Mării Negre.

Așa stând lucrurile, în momentul când un for politic internațional de însemnătatea „Înțelegerii balcanice“ acordă turismului rolul cuvenit în relațiunile dintre popoare, ar trebui să ne gândim și noi adânc la toate fețele acestei probleme și s'o tratăm cu atențiunea pe care o comportă. Inzestrările noastre turistice și așezămintele noastre climaterice și balneare nu sunt utilizate așa cum cer interesele politice, naționale și economice. De aceea ne găsim în situația că avem aur, dar nu-l scoatem la iveală. Ori nici o bogăție nu e considerată ca atare dacă nu este exploatată. Să nu lăsăm deci comorile naturale să se irosească, iar alții să câștige prin artificializarea lor.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

„ANDREIANA“

instituit de credit și economii s. p. a. Rășinari, județul Sibiu.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Andreiana“ sunt convocați în virtutea §-ului 19 din statutele societății la

a XXIV-a adunare generală ordinară,

care se va ține Joi în 27 Iunie 1935, orele 4 p. m., în localul „Căminului Cultural“ din Rășinari.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale;
2. Raportul general al Cons. de adm., Bilanțul, Co. Pierdere și Profit și raportul censorilor;
3. Descărcarea Cons. de administrație și censorilor de gestiunea anului 1934;
4. Hotărârea asupra venitului net;
5. Fixarea marcelor de prezență pe 1935;
6. Modificarea statutelor;
7. Alegerea unui membru în Consiliul de administrație și a unui membru în Comitetul de censori;
8. Eventuale propuneri.

Domnii acționari, cari doresc a lua parte, să depună acțiunile, în conformitate cu §-ul 21 din statute. Rășinari, la 31 Decembrie 1934.

Consiliul de administrație.

Activ.	Contul Bilanț, la 31 Decembrie 1934.		Pasiv.	
	Lei	b.	Lei	b.
<i>Solduri debitoare:</i>			<i>Solduri creditoare:</i>	
Cassa: a) numărare efectiv	305.437.75		Capital social	3.000.000.—
b) Disp. la bănci	925.—	306.360.75	Fond de pensuni	140.000.—
<i>Portofoliu de titluri:</i>			Fond edificare	77.915.—
a) Titluri românești		37.100.—	Fond cultural	62.155.15
<i>Portofoliu de scont:</i>			Depuneri spre fructificare plătibile în	
a) Plătibil în țară	328.500.—		5 ani	4.846.280.30
b) Cambii de circul.	58.950.—	387.450.—	Creditori în țară	193.000.—
<i>Debitori benef. de Legea</i>			<i>Angajamente de reescont:</i>	
<i>conv. cota rămasă:</i>			în țară la:	
a) Cambii fără garanț.	4.583.048.—		a) B. N. R.	187.500.—
b) Imp. acop. ipotecară	2.163.342.—	6.746.390.—	b) Credit indst.	141.000.—
Pierderi rez. din aplicarea Legii din 7			Dividendă neridicată	21.025.—
Aprilie 1934	1.265.633.90		Conturi transitorii	28.630.—
Conturi transitorii	28.965.—		Beneficiu nett	74.393.50
	8.771.899.65			8.771.899.65.

Conturi de ordine

	Lei	b.		Lei	b.
Cauțiuni statutare	538.000.—		Deponenți de cauț. stat.	538.000.—	
Ipoteци	7.531.789.—		Deponenți de ipotecă	7.531.789.—	
	8.069.789.—			8.069.789.—	

Debit.	Contul Profit și Pierdere		Credit.	
	Lei	b.	Lei	b.
<i>Cheltuieli de administrație:</i>			Dobânzi	126.199.—
a) Administrative	3.492.50			
b) Chirie, luminat, etc.	10.000.—	13.492.50		
Impozite		6.917.—		
<i>Dobânzi plătite:</i>				
a) la depuneri	28.630.—			
b) la reescont	2.766.—	31.396.—		
Beneficiu nett	74.393.50			
	126.199.—			126.199.—

Rășinari, la 31 Decembrie 1934.

Pentru contabilitate: ss. Dancășiu.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

ss. M. Lungu. ss. Dr. Ioan Bucur. ss. Eremie Dancășiu. ss. Eugen Crăciun. ss. E. Cioran.
ss. Iacob Ciucianu. ss. Iacob Isdrailă. ss. Petru Bratu.

Subsemnatul Comitet, am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și în consonanță cu registrele institutului.

ss. Dancășiu Emilian. ss. Valer Pria. ss. Lungu M. Ioan. ss. Brote Aleman.
ss. Marin Ioan. ss. Dancășiu Ș. Emilian. ss. Romul Pop, expert contabil.

BANCA POPORALĂ

pentru Aradul-nou și Proviță, Cooperativă de Credit și Economie.
— Aprovizionare și Valorificare. —

Activ.		Bilanț încheiat la 31 Decembrie 1934.		Pasiv.		
	Lei	b.		Lei	b.	
Casa	1 069.851'—		Capital social vărsat	2.547.600'—		
Depozite la div. instituțiuni	136'—	1.069.987'—	Fond de rezervă statutar	165.800'—		
Ef. publice și acțiuni	77.400'—		*) {	Fond. reducere prin		
Participațiuni	5.000'—	82.400'—		conversiune	404.875'50	
Imprum. la loc. și soc. coop.				Fond. dob. dat. impr.		
neconvertite	1.899.551'—			obișnuite	74.200'—	
Imprumuturi convertite	1.962.100'—			Fond. creanțe dubioase	99.525'—	
Reduceri la impr. convertite	3.757.043'—	7.598.694'—	Fond. amort. imobilului			
Dob. dat. la impr. obișnuite	74.200'—		și mobil.	21.407'—	600.007'50	
Dob. dat. la impr. (conver-			Depuneri spre fructificare inclusiv fond	6.024 654'25		
litate) rate neachitate	10.117'—	84.317'—	Diverși creditori	415.956'—		
Creanțe dubioase		99.525'—	Dobânzi reportate	10.480'—		
Imobil și mobilier		554.840'—	Div. et. transitorice: cotiz.			
Depozit mărfuri		149.797'—	restante la Uniune	2.000'—	12.480'—	
Instrumente și mașini agricole		50.000'—				
Profit & Pierdere — Pierdere —		76.937'75				
		9.766.497'75			9.766.497'75	

*) (Vor fi trecuți toți prin contul „Fond reducere prin conversiune“.)

Debit.		Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1934.		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cheltuieli generale	60.376.71		Dobânzi și div. ben. din oper. obișn.	258.226'96	
Salarii	177.150'—		Div. alte venituri	94.983'—	
Pierderi la venitul viei și					
grădinei din Dranți	40.533'—				
Contribuții pt. control	12.000'—				
Pierderi la venitul din re-					
alități	3.294'—				
Impozite	37.269'—	330.622'71			
Fond creanțe dubioase		99.525'—			
	Totalul cheltuielilor:	430.147'71		Totalul veniturilor:	353.209'96
Beneficiu net		— —	Pierdere		76.937'75
	Total:	403.147'71		Total:	430.147'71

Aradul-nou, la 31 Decembrie 1934.

Aprobat în ședința Consiliului de administrație dela 5 Aprilie 1935.

Președinte :
Dr. Crișan Aurel m. p.

Cassier :
Prinz Iuliu m. p.

Contabil autorizat .
Schmarda Ferdinand m. p.